

ДЖОРДЖ КЛЕЙСОН

НАЙБАГАТШИЙ ЧОЛОВІК У ВАВИЛОНІ

5-те видання

*Переклав з англійської
Андрій Лапін*

«НАШ ФОРМАТ» · КИЇВ · 2021

[Почитати опис, рецензію і купити на сайті nashformat.ua](https://nashformat.ua)

УДК 821.111(73)'06-4
К 48

Клейсон Джордж

К 48 Найбагатший чоловік у Вавилоні / пер. з англ. Андрій Лапін. — 5-те вид. — К. : Наш Формат, 2021. — 136 с.
ISBN 978-617-7388-98-1 (паперове видання)
ISBN 978-617-7388-99-8 (електронне видання)

Змінилися часи, замість золотих монет з'явилися паперові купюри й платіжні картки, та незмінними залишаються закони грошей. Ще давні вавилоняни знали, як заробляти й примножувати статки — так вони перетворили своє місто в найбагатше у світі. Завдяки книжці «Найбагатший чоловік у Вавилоні» кожна людина може відкрити для себе закони грошей. Цю збірку притч Джорджа Клейсона, стилізованих під вавилонські історії, ще називають посібником із фінансової кмітливості. На відміну від традиційних підручників, вона написана просто й захопливо, без складних термінів і нудних розділів. Тисячі людей, які скористалися порадами із цієї книжки, назавжди розпрощалися з порожнім гаманцем.

УДК 821.111(73)'06-4

Перекладено за виданням: George S. Clason. *The Richest Man in Babylon* (NY, A Signet Book, 1988). This edition published by arrangement with the New American Library, an imprint of Penguin Publishing Group, a division of Penguin Random House LLC.

Літературні редакторки *Марія Волощак* і *Вікторія Кравчук*. Коректорка *Яна Пізінцалі*. Верстальник *Денис Піорко*. Технічний редактор *Микола Климчук*. Художня редакторка *Катерина Аврамчук*. Дизайнерка обкладинки *Євгенія Мелеховець*.

Надруковано в Україні видавництвом «Наш Формат» у ПП «Юнісофт», вул. Морозова, 13 б, м. Харків, 61036. Свідоцтво ДК № 5747 від 06.11.2017. Замовлення № 170/06. Підписано до друку 16.06.2021. Тираж 1500 прим. Термін придатності необмежений. ТОВ «НФ», пров. Алли Горської, 5, м. Київ, Україна, 01032, тел. (044) 222-53-49, pub@nashformat.ua. Свідоцтво ДК № 4722 від 19.05.2014. Висновок Держ. сан.-епідем. експертизи № 12.2.18-1/24128 від 19.10.2020.

Популярне видання

Усі права застережено. All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form.

© George S. Clason, 1988

ISBN 978-617-7388-98-1 (паперове видання)

© ТОВ «НФ», виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2017

ISBN 978-617-7388-99-8 (електронне видання)

[Почитати опис, рецензію і купити на сайті nashformat.ua](https://nashformat.ua)

Зміст

Передмова	І І
Чоловік, що прагнув золота	І 3
Найбагатший чоловік у Вавилоні	І 9
Сім засобів від худого гаманця	3 0
Зустрічайте богиню Удачу	4 7
П'ять законів золота	6 0
Вавилонський лихвар	7 2
Вавилонські стіни	8 5
Торговець верблюдами з Вавилону	8 9
Глиняні таблички з Вавилону	І 0 0
Вавилонський щасливець	І І І
Нарис з історії Вавилону	І 2 8
Про автора	І 3 4

Що може розповісти інвесторам про їхні фінанси книжка, написана у 1920-х роках? Багато чого, якщо йдеться про дивовижну збірку притч Джорджа Клейсона, в якій він подає основи поводження з грошми. Видання стане прекрасним подарунком студентів і будь-кому іншому, хто не може збагнути, чим живе світ фінансів. Та й навіть досвідченим інвесторам книжка піде на користь і змусить поглянути на речі по-новому.

«Лос-Анджелес таймс»

Перед вами лежить майбутнє, що, мов дорога, зникає вдалині. На цій дорозі — ваші прагнення й бажання.

Щоб вони здійснилися, ви маєте успішно керувати своїми грошми. Послугуйтеся фінансовими принципами, що зрозумілою мовою викладено на сторінках цієї книжки. Хай вони допоможуть вам позбутися безгрошшя й наблизять до наповненого, щасливого життя, яке можна прожити, маючи повний гаманець.

Як і закон земного тяжіння, ці грошові закони є загальні й незмінні. Нехай вони стануть для вас, як уже стали для багатьох інших, надійним провідником до великих заробітків, значних заощаджень і незмінного успіху у фінансових справах.

Гроші — це мірило успіху в житті.

Гроші дають можливість насолоджуватися найкращими дарами землі.

Достаток у грошах мають ті, хто збагнув прості закони їх нагромадження.

Нині гроші підкоряються тим самим законам, що діяли шість тисяч років тому, коли у Вавилоні жили найзаможніші люди.

Запам'ятайте: достаток у грошах мають ті, хто збагнув закони їхнього нагромадження. Ось вони:

1. Почніть працювати над тим, щоб ваш гаманець грубшав.
2. Стежте за витратами.
3. Примножуйте своє золото.
4. Оберігайте свої скарби від втрати.
5. Зробіть зі свого житла вигідний вклад.
6. Забезпечте дохід на майбутнє.
7. Вчіться заробляти більше.

Читайте далі, щоб дізнатися більше!

Передмова

Добробут усього народу залежить від фінансового достатку кожного громадянина.

У цьому виданні йдеться про власні успіхи кожного з нас. Успіх — це досягнення мети власними зусиллями й умінням. Ключем до успіху є правильна підготовка до втілення своїх задумів. Мудрість наших вчинків — це результат мудрості наших думок, а думки — не що інше, як розуміння.

Цю книжку порад, що врятують від худого гаманця, назвали посібником із фінансової кмітливості. І справді — саме такою є її мета: надати тим, хто прагне фінансового успіху, можливість розгадати секрети нагромадження капіталу, його збереження і змусити капітал працювати на себе.

На сторінках, що ви читатимете, ми перенесемося у Вавилон — колиску головних фінансових законів. Нині це загально-визнані принципи, якими послуговується весь світ.

Новим читачам автор щиро бажає того, про що завзято розповідають люди по всій Америці, які вже прочитали книжку: нехай її сторінки надихнуть вас примножувати кошти на банківських рахунках, приведуть до ще більших фінансових успіхів і допоможуть розв'язати складні особисті негаразди з фінансами.

Автор, використовуючи нагоду, дякує тим діловим людям, що так часто переповідали ці притчі своїм друзям, родичам, співпрацівникам і партнерам. Не існує більшої подяки, ніж та, що нею є підтримка практиків, яким сподобалися твої поради,

ПЕРЕДМОВА

адже вони самі проторували шлях до великого успіху, використовуючи принципи, викладені в цьому виданні.

Вавилон став найзаможнішим містом стародавнього світу, тому що його жителі були найбагатшими людьми своєї епохи. Вони розуміли цінність грошей, тож застосовували розумні фінансові принципи, щоб нагромаджувати, зберігати й примножувати статки. Вони забезпечили собі те, до чого прагнемо ми всі, — заможне майбутнє.

Джордж Клейсон

Чоловік, що прагнув золота

Банзір, вавилонський майстер із виготовлення колісниць, був дуже засмучений. Сидячи на низькому мурі маєтку, він сумно споглядав свій простенький будинок і відчинену майстерню, де стояла майже завершена колісниця.

Із прочинених дверей час від часу визирала його дружина. Бачив, що вона крадькома поглядає на нього, і розумів, що торба з їжею майже спорожніла, тож йому треба завершувати колісницю, стукати й рубати, полірувати й фарбувати, туго натягати шкіру на ободи коліс, щоб віддати товар багатому замовникові та отримати від нього гроші.

Однак цей кремезний, м'язистий чоловік мляво сидів на мурі. Його думки ніяк не залишало питання, на яке в нього не було відповіді. Спекотне тропічне сонце, звичне для долини Євфрату, безжально пекло своїм промінням. Краплі поту з чола непомітно стікали та губилися в густому волоссі на грудях.

За його будинком височіли східчасті стіни королівського палацу. Неподалік, поділивши сине небо навпіл, височіла фарбована вежа храму Ваала. У тіні цих величних будівель його простий будинок губився серед багатьох таких самих або й ще менш охайних. У цьому весь Вавилон — суміш величі, блискучого багатства та глибоких злиднів, що безладно перемішалися в межах могутніх міських стін.

Якби він озирнувся, то побачив би, як тісняться колісницяці багатіїв, тягнучись уздовж дороги та змушуючи збиватися на узбіччя і взутих у сандалії купців, і босих жебраків. Навіть

багатіям доводилося звертати в канави, щоб звільнити шлях для довгих колон рабів, що несли воду «для королівських справ». У кожного раба був важкий бурдюк із водою, призначеною для поливу висячих садів.

Банзір надто захопився власними важкими думками, тож не чув і не помічав гомону великого міста. Лише звук струн знаймої ліри повернув його до реальності. Він озирнувся й побачив натхненне, усміхнене обличчя найкращого друга — музики Кобі.

— Хай благословлять тебе боги своєю безмежною щедрістю, мій любий друже, — старанно привітався він. — Однак видається мені, що боги вже настільки прихильні до тебе, що працювати тобі не потрібно. Я радий, що тобі щастить. Якби мені таке щастя було, я би з тобою поділився. Благаю, дай мені лишень два шекелі з твого, певна річ, важеного гаманця, адже в іншому разі ти працював би в майстерні. Я віддам тобі їх після бенкету в аристократа, який відбудеться сьогодні ввечері. Ти й за сумувати за ними не встигнеш, а вони вже повернуться.

— Якби в мене було два шекелі, — сумно відповів Банзір, — я би їх нікому не позичив. Навіть тобі, найкращому другові, адже вони були б моїм багатством — єдиним, що в мене є. А таке нікому не дають, навіть найкращому другові.

— Що? — вигукнув Кобі, щиро здивувавшись. — У тебе в гаманці ані шекеля, однак ти, наче статуя, сидиш на місці! Чому ж ти не завершуєш колісницю? Як інакше ти зможеш задовольнити свій благородний апетит? Друже, ти на себе не схожий. Де твоє невгамовне завзяття? Чи тебе щось гнітить? Чи боги наслали на тебе негаразди?

— Напевне, це боги мене мучать, — погодився Банзір. — Усе почалося з дурного сну, в якому я був багатієм. У мене на пояс висів наповнений монетами великий гаманець. Я без роздумів кидав шекелі жebraкам, на срібні монети купував прекраси дружині, а собі — все, що заманеться. Я мав золоті монети й не переймався майбутнім, тож без страху витрачав срібло.

Мене сповнювало неймовірне задоволення. Ти не впізнав би в мені свого друга, який так тяжко працює. Мою дружину ти також не впізнав би: на її обличчі не було жодної зморшки, воно світилося від щастя. Вона знову стала тією усміхненою молодичею, якою була в перші роки нашого шлюбу.

— То гарний сон, напевно, — відказав Кобі, — але чому через ті приємні почуття уві сні ти зараз сидиш ось тут, наче похмура статуя?

— Ай справді, чому? Бо коли я прокинувся і згадав, що у мене порожньо в гаманці, мене охопило обурення. Поговоримо про це разом, бо, як кажуть мореплавці, ми з тобою удвох пливемо в одному човні. Ми дітьми разом ходили до жерців навчатися мудрості. У юності в нас були одні й ті самі радості. Коли вирости, дуже товаришували. Ми були такими, як інші, і це нас не турбувало. Нас задовольняло працювати з ранку до ночі та вільно витратити зароблене. За минулі роки ми заробили багато монет, але радість від багатства можемо бачити лише уві сні. Казна-що! Чим ми відрізняємося від дурних овець? Ми живемо в найбагатшому місті світу. Навкруги нас стільки багатства, але ми з нього не маємо нічого. Пропрацювавши півжиття, ти, мій найкращий друг, маєш порожній гаманець і кажеш мені: «Чи можна у тебе трохи позичити — лише два шекелі — до бенкету в аристократа сьогодні ввечері?». Що ж мені на це відповісти? Чи сказати тобі: «Ось мій гаманець, усе, що в ньому, я радо розділю з тобою»? Ні. Визнаю, що в моєму гаманці так само порожньо, як і в твоєму. У чому річ? Чому ми не можемо нагромаджувати срібло й золото, щоб після витрат на їжу й одяг ще щось залишалось?

— Згадай-но наших синів, — продовжував Банзір. — Чи не йдуть вони нашими слідами? Чи варто їм та їхнім родинам, їхнім синам та родинам їхніх синів усе життя прожити посеред золотих скарбів, однак ласувати, як ми, кислим козячим молоком і кашею?

— Ще ніколи за роки нашої дружби ти такого не казав, Банзіре, — замислено промовив Кобі.

— Ніколи за роки, що минули, я так не думав. З раннього ранку до пізнього вечора, коли вже бракувало сил, я робив найкращі колісниці, на які тільки спроможна людина. Я з доброти своєї сподівався, що колись боги відзначать мою сумлінну працю і подарують мені великий достаток. Цього вони так і не зробили. Нарешті я зрозумів, що вони його ніколи мені не подарують. Через те на серці смуток. Я хочу бути багатим. Хочу мати землі та худобу, гарне вбрання та монети в гаманці. Я готовий працювати на це, віддаючи всі сили, усю вправність рук, весь свій розум, але я хочу отримувати чесну винагороду за працю. Що з нами не так? Знову тебе запитую. Чому ми не заслуговуємо на справедливую частку того добра, що його вдосталь мають власники золота, на яке його й купують?

— Якби знати! — відповів Кобі. — Я задоволений не більше, ніж ти. Заробіток, що мені дає ліра, швидко зникає. Зчаста мені доводиться щось планувати-вигадувати, щоб родина не голодувала. У моїх грудях живе сильне бажання мати ліру таких розмірів, щоб вона грала ту музику, яку я чую подумки. Із таким інструментом я грав би таких витончених мелодій, що й сам цар не чув!

— Ти повинен мати таку ліру. Нема людини у всьому Вавилоні, яка вміла б грати милозвучніше — так, щоб сподобалося не тільки цареві, але й самим богам. Але ж як тобі знайти таку ліру, коли ми обидва бідні, наче царські раби? Чуєш дзвіночок? То вони йдуть.

Банзір вказав на довгу колону напівоголених, мокрих від поту водоносів, що насилу йшли з річки вузькою вулицею вгору. У кожному ряду було по п'ятеро рабів. Вони згиналися під вагою бурдюків з водою.

— Їх веде статечний чоловік, — Кобі вказав на раба, який мав дзвіночок і йшов попереду інших без тягара. — Очевидно, що в себе в країні він був видатний.

— У цій колоні багато гарних людей, — погодився Банзір, — таких гарних, як і ми з тобою. Високі блондини з півночі,

жартівливі негри з півдня, маленькі засмагли люди із сусідніх країн. Усі вони разом ідуть з річки до садів, туди й назад, щодня, щороку. У їхньому житті не буде щастя. Солома замість ліжка й каша з грубих зерен за їжу. Пожальї цих бідних створінь, Кобі!

— Їх я жалію, одначе ти мені показав, що ми не набагато краще живемо, хоч і зветься вільними людьми.

— Така є правда, Кобі, хоч як про неї й гірко думати. Ми не хочемо рік у рік жити рабським життям. Праця, праця, праця! І все це ні до чого.

— Може, дізнаємось, як статки нагромаджують інші, як вони живуть? — запитав Кобі.

— Можливо, є якийсь секрет, який ми вивідаємо, якщо запитаємо тих, хто знає, — замислено мовив Банзір.

— Цього дня, — згадав Кобі, — я проходив повз нашого давнього друга Аркада, що саме їхав на своїй золотій колісниці. То ось що маю сказати: він не відвів очей від моєї скромної постаті, як зробив би багато хто з його достатком, бо вважає, що має на це право. Навпаки, він помахав мені рукою так, щоб всі перехожі бачили, що він вітається і дарує свою усмішку музиці Кобі.

— Кажуть, що він найбагатший чоловік у Вавилоні, — відповів Банзір.

— Такий багатий, що народ каже, наче цар просить у нього допомоги золотом у скарбничих справах, — сказав Кобі.

— Такий багатий, — перервав його Банзір, — що якби я стрів його вночі без світла, то руками спершу торкнувся б його товстого гаманця.

— Дурниці, — не погодився Кобі. — Людське багатство вимірюється не гаманцем, що носиш із собою. Товстий гаманець швидко порожніє, якщо його не наповнює потік із золота. В Аркада такий дохід, що постійно набиває йому гаманець, хоч би він і витрачав своє добро з великою щедрістю.

— Направду, річ у доході! — вигукнув Банзір. — Хотів би я мати дохід, що наповнюватиме мій гаманець, коли сиджу ось тут на мурі або подорожую до далеких країв. Напевне, Аркад

знає, як треба заробляти гроші. Як гадаєш, чи зможе він це пояснити так, щоб навіть я, не дуже тямущий, зрозумів?

— Мені видається, що він передав свої знання синові Номазіру, — відповів Кобі. — Чи не Номазір потім поїхав у Ніневію і став без допомоги батька одним із найбагатших городян? Принаймні так розповідали у трактирі.

— Кобі, ти мене наштовхнув на незвичну думку, — в очах Банзіра зажеврили нові вогники. — Ніхто не візьме грошей за пораду для свого доброго друга, а Аркад завжди такий був. Це нічого, що в наших гаманцях порожньо, як у торішньому соколиному гнізді. Це не має стати нам на заваді. Ми втомилися жити без золота посеред багатства. Ми бажаємо стати заможними. Ходімо до Аркада й запитаймо в нього, як нам збільшувати свої доходи.

— Ти говориш зі справжнім натхненням, Банзіре. Завдяки тобі я дещо розумію по-новому. Я тепер розумію, чому в нас не було багатства. Ми його ніколи не шукали. Ти терпляче працював і майстрував найміцніші колісниці у Вавилоні. До цього ти доклав усі свої сили, тому саме в цьому маєш успіх. Я завзято намагався майстерно грати на лірі — і це мені вдалося.

Ми домоглися успіху в тому, на що поклали всі сили. Боги були б не проти, щоб ми так і жили. Зараз же, нарешті, ми бачимо світло, таке сильне, наче посвіт сонця, що сходить. Воно кличе нас дізнатися більше про те, як жити багатше. Із новим розумінням ми знайдемо гідні шляхи справдити наші бажання.

— Ходімо до Аркада сьогодні ж, — закликав Банзір. — А ще можна запросити наших друзів із дитинства, що живуть не краще за нас, щоб він і з ними поділився мудрістю.

— Ти ніколи не забував про друзів, Банзіре, тому в тебе їх безліч. Буде так, як ти скажеш. Ходімо сьогодні разом із ними.